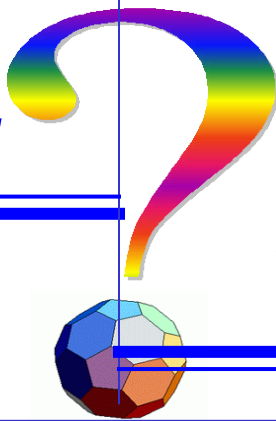

GO-AL

G odsdienst
O nderwijs
-
A lle
L eerkrachten

september2009, nr. 26

In het begin

In het begin van de grote vakantie kijken mensen wat rond in boekenwinkels en bibliotheken op zoek naar vakantielectuur. Zelf deden we niet anders. Toeristische gidsen, een mooie roman, een thriller, wat poëzie, een strip, ...

Ieder kiest telkens weer naar eigen smaak en goesting, soms wat ingefluisterde of mediathieke 'zekerheid', soms wat zelfgedurfde onzekerheid. Mensen reizen lezend door nieuwe werelden van heden en verleden, van dicht binnenin en ver buiten. Mensen openen boeken en boeken openen mensen ...

Uit mijn vakantieliteratuur bleef me een zinnetje bij uit een boek van Dimitri Verhulst: *"Mijn vader heeft gezegd dat ik niet meer met jou mag spelen", bekende Franky op een dag waarop mijn levensvisie weer een beetje gestalte kreeg. Spelen? Het woord alleen al ..."* (te vinden op pag. 118 in de Helaasheid der dingen).

Straks hebben al die 'spelende' jongeren weer uren godsdienst, pakweg zo'n 54 uren op een gans schooljaar ... Wat is de impact van zovele weinig lesuren in vergelijking met de soms verheffende en neerhalende poëzie of in-korte-zinnen-verdichting van het dagelijkse leven. Wie en wat speelt mee in de vorming van een levensvisie? Doorgaans veel meer en geheel anderen dan we vermoeden en verhoppen. Onder de kerktoeren is het heus niet alleen de toren die blikvanger is ... er is meer en anders dat ons kopje aantikt en aandikt.

De leerkracht godsdienst is zeker een medespeler in de totstandkoming van een levensbeschouwing, maar wellicht niet de hoofdrolspeler .. we doen er goed aan te zien dat in een weg-en-weer-tussen-mensen levensvisie vorm krijgt We hebben en krijgen niet alles in handen, maar toch wel iets ... opnemen van de kleine verantwoordelijkheid en bescheiden verwachtingspatroon ...

In het begin van het schooljaar zijn we uiteraard ook weer bezig met boeken. De leerlingen kopen of huren boeken, de leerkrachten ordenen nog eens de boekenkast thuis, selecteren nog vlug wat achtergrondliteratuur, kijken uit naar bruikbare handboeken en 'verplichte literatuur', helpen bij de verkoop en verhuur van schoolboeken ... Schooltijd biedt zo z'n eigen rituelen, mogelijkheden en 'moetigheden' (m'n spellingscontrole wil er 'mottigheden' van maken, maar dat weiger ik pertinent).

Ook nu en hier is de vraag welke boeken lezen en laten lezen Dit is zo voor alle vakken, ook voor godsdienst dus. Welke boeken inspireren ons en de jongeren, welke boeken willen we openen. Maar anders dan andere vakken is voor het vak godsdienst vooral het accent van de vraag wat anders;

welke boeken openen de jonge mens, openen mij. De vraag is niet alleen wat doe ik met dat boek, de vraag is ook welk boek doet iets met mij, wat doet dat boek met mij, met ons, de mensheid ...

Het boeit mij/ons wat mensen, jong en oud zeggen over God en leven, boeit het mij ook wat God zegt over de mens, wereld en leven.... Als die spanning er is, dan zijn we goed bezig!

Er zijn boeken die waarheid schuwen, er zijn boeken die ons richting waarheid duwen ...

Vragenderwijs-delenderwijs

Sinds de vorige GO-AL werden ons geen inhoudelijke vragen voorgelegd voor deze rubriek. We ontvingen wel bij herhaling enkele meer concrete vragen die van praktische aard zijn.

In antwoord op deze vragen geven we telkens een link.

Welke documenten heeft een leerkracht bij-de-hand? Zie het vademecum voor de godsdienstleerkracht in West-Vlaanderen:

<http://www.dpbbbrugge.be/rkgodsdiens/inspectie.htm>

Waar vinden we de 'minimumjaarplannen'? Zie:

http://www.dpbbbrugge.be/rkgodsdiens/nieuwe_leerplan.htm

Welke documenten bezorgt een leerkracht aan de inspectie-begeleiding? Twee documenten die eenmalig bezorgd worden: (1) de engagementsverklaring (via de klassieke post te versturen) en (2) de lerarenfiche (via e-mail te verzenden). Beide documenten kunnen gedownload worden via:

<http://www.dpbbbrugge.be/rkgodsdiens/activiteiten.htm> . Uiteraard rekenen we er ergens op als er zich wijzigingen voordoen (bvb. adresgegevens, diploma, loopbaan, ...) dat we verder geïnformeerd blijven. Het betreft documenten die maar eenmaal moeten doorgestuurd worden (doorgaans bij het begin van de carrière). Wie deze documenten nog niet heeft overhandigd kan dit alsnog doen (!).

Link

THOMASweetjes:

Uit de afsluitende nieuwsbrief schooljaar 2008-2009 van THOMAS juni 2009 onthouden en herinneren we:

THOMAS inspireert **de start** van het schooljaar:

http://www.kuleuven.be/thomas/secundair_onderwijs/in_de_kijker/66_start.php

De **vragenlijst 'Balans'**. Net zoals bij de vragenlijst van de beginsituatie (zie http://www.kuleuven.be/thomas/secundair_onderwijs/beginsituatie/) beschikt de leerkracht nu over een handig online instrument om leerlingen te bevragen over het vak r.k.-godsdienst dat in het komende jaar gegeven wordt. De leerlingen kunnen langs deze weg feedback geven bij de belangrijkste aspecten van het vak godsdienst. Het volstaat hen als opdracht of als uitnodiging de link en een zelfaangemaakte code te geven. Aan de hand van enkele open vragen en een reeks schaalvragen krijg je onmiddellijk na afname een statistische weergave of 'balans' van de manier waarop leerlingen het vak godsdienst dit schooljaar ervaren.

Na afloop kan je de resultaten naast die van de beginsituatie leggen en zo start- en eindbalanspunt met elkaar vergelijken. De resultaten van dit instrument kunnen later dan ook in verticale vakvergaderingen ter sprake komen en uitgangspunt worden van collegiaal overleg.

Vorderingsplan: <http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/vorderingsplan/>. Bij vragen of problemen contacteer de online helpdesk: <http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/help/> *Tip: In het kader van de laatste lesweek kan je de vragenlijst afnemen bij of met jouw leerlingen.*

Om de vragenlijst van de balans te activeren, hoef je enkel maar de leergroep aan te maken. Het is niet nodig

om van de andere functionaliteiten van het vorderingsplan gebruik te maken om deze vragenlijst te kunnen afnemen. Het systeem werkt heel eenvoudig. Net zoals bij het activeren van de beginsituatie krijgt u een link en een code die u aan uw leerlingen bezorgt. Van zodra uw leerlingen de vragenlijst ingevuld hebben, kan je op dezelfde wijze (via het overzicht van jouw leergroepen) de resultaten in een statistisch overzicht terugvinden. Het instrument 'balans' vind je als optie bij elk van jouw bestaande (en toekomstige) leergroepen in het vorderingsplan. Onthouden voor de eindbalans per trimester of per schooljaar

Vredesweek 2009: 'klimaat en vrede': didactisch materiaal nu reeds beschikbaar op Thomas

De klimaatverandering is er. De gevolgen zijn er en niet ... De conflicten die onvermijdelijk gepaard gaan met het klimaatsprobleem verplichten ons zowel lokaal, nationaal als internationaal tot hernieuwde solidariteit. Vanuit verschillende perspectieven zoals duurzaamheid, ecologie, armoedebestrijding, gender en vrede zijn we meer dan ooit verplicht samen naar oplossingen te zoeken, onze uitstoot te verminderen en hulp te bieden waar nodig zodat bedreigde bevolkingsgroepen zich tijdig weerbaar kunnen maken tegen de gevolgen van de klimaatsopwarming. Gedurende de Vlaamse Vredesweek (25

september tot 4 oktober 2009) willen de verschillende partners dan ook opnieuw alle kracht bijzetten aan een klimaat van vrede. Het lesmateriaal voor de vredesweek 2009 is vanaf nu reeds downloadable op Thomas:

<http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/actualiteit/dossiers/vredesweek09/>

De maanden september en oktober 2009 zullen in de Vlaamse kerk helemaal in het teken staan van de **heiligverklaring van pater Damiaan**. Thomas biedt met de paters van de Heilige Harten (picpus) te Leuven een uitgebreid dossier aan om rond de figuur van pater Damiaan in de klas aan de slag te gaan. Dit dossier bevat origineel en onuitgegeven archiefmateriaal (ingescande brieven van Damiaan, foto's, muziek, klankopnamen, beeldmateriaal), een uniek perspectief op Damiaan, en heel veel impulsen en didactische suggesties om de betekenis van pater Damiaan vandaag in het godsdienstonderwijs, maar ook in de pastorale en de bredere samenleving te laten oplichten. Dit inhoudelijk-didactische dossier stelt pater Damiaan De Veuster SS.CC. aan jou voor als priester-missionaris, als de 'arbeider in de wijngaard van de Heer' die hij is geweest en wellicht ook vandaag nog voor ons wil zijn. Het gaat niet

zoeer om de bekende heldhaftige daden van de man uit Tremelo. Het leven van Damiaan is veel meer dan de haast mythische heldendaden die aan hem worden toegeschreven. Men heeft hem beschreven en bezongen en in kunstwerken uitgebeeld als 'held', als daadkrachtig, stoer, onverzettelijk en roeiend tegen de stroom in. Dit recept blijft mensen boeien. Daarom spreekt Damiaan tot de verbeelding, een verbeelding die soms ook op hol slaat en verhindert dat men de échte Damiaan leert kennen.

De website/wedstrijd '**Oh-my-God**' (www.oh-my-God.tv), waarin jongeren werden uitgenodigd om in beeld te brengen wie God voor hen is, kreeg een grote respons. In totaal werden meer dan 250 filmpjes gemaakt en ingestuurd en bezochten meer dan 100.000 unieke personen de website. Je kunt de genomineerde filmpjes in de verschillende categorieën bekijken. De wedstrijd van Oh-My-God.tv is wel afgelopen en de respons was bovendien zeer groot. Toch kunnen jongeren en groepen nog steeds filmpjes blijven insturen, maar deze komen uiteraard niet meer in aanmerking voor de wedstrijd en de prijsuitreiking. Er is tevens een Engelstalige versie van de website www.oh-my-god.tv gepland voor de toekomst.

Tijdens de voorbije maand werden weer heel wat **nieuwe muzieknummers, foto's en video's** toegevoegd aan Thomas. Neem dus zeker eens een kijkje en vergeet niet dat je te allen tijde zelf suggesties kunt doen!

<http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/actualiteit/lesimpulsen/jukebox/> ,

<http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/fotodatabank/>

Meer dan 700 liederen, meer dan 700 foto's .. en ja al meer dan 120 video's via:

<http://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/videodatabank/>

'Elisabeth' is een interactieve website over pastorale zorg, in de eerste plaats binnen zorg- en welzijnsvoorzieningen. Elisabeth wil een internetforum creëren, zowel voor pastores als voor anderen die in aanraking komen met pastorale zorg (patiënten / cliënten / bewoners, familieleden, beleidsverantwoordelijken ...). ... pastoraal een aanwinst, maar zeker ook interessant voor wie lesgeeft aan leergroepen die later in de

zorgsector werkzoekende zullen zijn ...Elisabeth wordt gedragen door een samenwerkingsverband tussen het Academisch Centrum voor Praktische Theologie van de faculteit Godgeleerdheid, K.U.Leuven, en Caritas Vlaanderen. In dit project wil men ook nauw samenwerken met beleidsverantwoordelijken binnen kerk en samenleving. Elisabeth wordt technisch ontwikkeld in nauwe samenhang met het Thomas project. Je kunt nu reeds een bezoekje brengen op: <http://www.pastoralezorg.be/>

Het schooljaar 2009-2010 zal op THOMAS starten met een in de kijker waarmee u uw lessen kunt **aanvangen** en waarin een blik wordt gegeven op kerkelijke, nationale en internationale **gebeurtenissen** die te wachten staan in 2009-2010. Er komt tevens een gedegen ondersteuning rond evaluatie in het vak godsdienst (we willen dit nu al aanbevelen als onderwerp voor de vakwerkgroep!) en een uitgebreid dossier over relationele en seksuele opvoeding.

Linkweetjes:

De THOMASwebpagina is zo rijk dat we wel eens vergeten dat er nog andere places to be zijn voor godsdienstleerkrachten. <http://www.trouw.nl/religie-filosofie/nieuws/dossiers/> Is rijk aan **dossiers** (en filosofie en video's) die te gebruiken zijn in het godsdienstonderricht.

Een verzamelwebsite voor **bijbel** in de seculiere popcultuur. bruikbaar voor godsdienstdocenten, jeugdwerkers,aphacursussen, evangelisten etc.: www.muzekbijbel.nl

Een nieuwe **kennismotor** (<http://www.wolframalpha.com>) geeft cijferantwoorden op feitelijke vragen zoals "hoeveel inwoners heeft Noorwegen?", De machine put daarvoor informatie uit zeer verschillende goedgekozen databanken.

Op zijn website "the missing link" <<http://www.sip.be/godsdienst/themissinglink/>> heeft Joost Vandendriessche een nieuwe rubriek bijgeplaatst "lesimpulsen" (voor foto, muziek, webvideo en film). Ontdek het zelf maar!

Mededelingen

De ontmoeting **beginnende godsdienstleerkrachten** met de inspectiebegeleiding gaat door op woensdagmiddag 21 oktober 2009 in de 'Oude Abdij' Baron Ruzettelaan 435 te Steenbrugge.

De **vierde graad verpleegkunde** blaast terug verzameling voor de lectoren godsdienst op vrijdag 13 november. Deze keer zijn we te gast in Sint-Niklaas.

Vorig schooljaar heeft de inspectie-begeleiding de kaart getrokken van de vakwerkgroep en de vakververgadering. We hopen dat het belang van de vakwerkgroep bij alle godsdienstleerkrachten in die mate wordt ingeschat dat er voldoende gezamenlijke professionaliteit wordt ontwikkeld. Het vak op de schoolkaart ten goede!

Dit schooljaar trekken we met de inspectie-begeleiding de kaart van de leraar en het lesgebeuren en dus het klasbezoek.

Als inspecteur-begeleider komen wij in vele scholen én in vele klassen. Zeer inspirerend. Eigenlijk zouden we elk van jullie zo iets toewensen. Misschien is dit zelfs minder onmogelijk dan je wel denkt. De elk-op-zijn-eiland-mentaliteit, het zelfbegrip als kleine zelfstandige verdwijnt stilaan in de wereld van onderwijs ten voordele van samen-sterk. Beleidsbeslissingen hebben trouwens sterk in de richting van deze wederzijdse interesse en ondersteuning van leerkrachten geactiveerd en daarbij denken we o.a. aan de piste 'mentoren'. Waarom niet eens na ruggespraak bij elkaar langslipen. Moet kunnen ..., leren van elkaars sterkte, ondersteunen van elkaar. De zin van dergelijke klasbezoeken is niet elkaar te beoordelen of te evalueren, neen integendeel. Het gaat om leren, dieper en rijker te zien en de mogelijkheden van het vak in te schatten.

De inspecteur-adviseur zelf is ook gevraagde en vragende partij voor klasbezoeken. Naast de decretaal vastgelegde inspectie-opdracht is een meer algemeen begeleidende ondersteuning ook voor de inspecteur-adviseur niet mogelijk zonder voeling te hebben met het dagelijkse reilen en zeilen in de lessen r.-k. godsdienst. Lesbezoeken zijn een uitgelezen kans vanuit de opgelegde inspectie-begeleidingsopdracht inzake kwaliteitszorg.

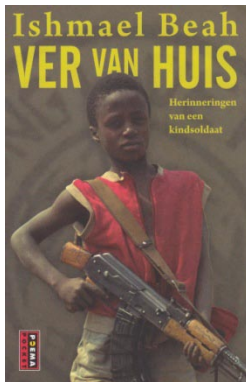
En wat houdt zo'n lesbezoek dan concreet in? Best van al verloopt het schoolleven en het lesgeven zoals voorzien. Het leven van alle dag. Niet plots een modelles, een totaal andere aanpak of een vlucht in video of

toets. De leerkracht kan een aantal documenten voorleggen (agenda, vorderingsplan, cursus, lesvoorbereiding, e.a.). De leerkracht weet de les te situeren binnen het leerplan.

Bij een klasbezoek hoort een gesprek met de leerkracht. Soms is de directie aanwezig. Daarbij wordt de les mondeling besproken en gesitueerd in de ruimere lespraktijk. Dit wordt eventueel samengevat in een schriftelijk begeleidingsadvies.

Doorgaans wordt de school/directie op voorhand geïnformeerd omtrent de lesbezoeken. De directie oordeelt zelf of het opportuun is de betrokken leerkracht te informeren (iets waar de inspectie-begeleiding 'in princiepe' voor kiest).

Lezenswaard, kijkenswaard

Het boek doet het verhaal van een 12 jarige jongen geïnteresseerd in rapmuziek en die op de vlucht moet voor rebellen die onmeedogend uitmoorden. Het is een beschrijving van enerzijds de vriendschap tussen enkele kinderen die op elkaar zijn aangewezen en van anderzijds de angst en de gruwel en de nachtmerries door het op de vlucht zijn en het zien van het uitmoorden van vrienden en familie.

Op een bepaald moment worden ze door het leger opgepakt en gedwongen zich in te lijven. Er volgen schrijnende bladzijden over hersenspoelingen, pillen en drugs, over het vermoorden van rebellen, en het in brand steken van dorpen, zonder ooit een emotie te ervaren. Kinderen die uitgroeien tot echt vechtmachines.

Tot ze na onderhandelingen worden overgedragen aan een NGO die hen een programma van ontwenning oplegt... en hen met heel veel moeite opnieuw leert functioneren binnen de maatschappij. Een strijd die even hard en pijnlijk is als de opleiding tot soldaat zelf.

Een aanrader voor ieder die een realistisch beeld wil krijgen over deze problematiek. Beah I., *Ver van huis. Herinneringen van een kindsoldaat*. Poema Pocket, 2007.

Nascholingskansen (voor komend schooljaar)

Een laatste keer info omtrent een laatste kans Bijbels geïnspireerd en gestoffeerd godsdienstonderricht. In het vak godsdienst willen we de Bijbel voorleggen aan jongeren op open wijze:

1. Als vanzelfsprekend en steeds bijdehands materiaal in het godsdienstonderricht
2. Als inspirerend voor het omgaan met levensvragen
3. In spanning gebracht met teksten, beeld- en klankfragmenten
4. In activerende werkvormen

Bij deze geven we de **data** en **uurregeling** voor de nascholing 'godsdienst en bijbel', project 3/08/04. We hopen velen te ontmoeten bij: **sessie 1: vrijdag 18 september 2009 9.30-12.30 uur, sessie 2 vrijdag 18 september 13.30-16.30 uur en sessie 3 op woensdag 23 september: 13.30 – 16.30 uur.** Plaats van het gebeuren: DPC, Baron Ruzettelaan 435 8310 Assebroek (Brugge, oude Abdij Steenbrugge, maar nu in een nieuw kleedje).

INSCHRIJVEN GEBEURT VIA WWW.NASCHOLING.BE. BELANGRIJK: daar het om een uitstel gaat van een project begroot in het schooljaar 2008-2009 dien je dit project dus te zoeken bij de projecten 2008-2009 (en niet bij 2009-2010). <http://ond.vvkso-ict.com/ict/nascholing0809/document.asp?DocID=1204&Doc=Startpagina%20Nascholingen> En mocht het elektronisch inschrijven je niet lukken, mag je ook altijd de gegevens naar ons doormailen. Vermeld dan jouw naam, én naam plus adresgegevens van de school. **Vanuit de inspectiebegeleiding willen we deze nascholing van harte aanbevelen!**

Ter info: Levensbeschouwelijk onderwijs in een seculiere en gediversifieerde samenleving 27 en 28 november 2009

Tweedaags colloquium Centrum Pieter Gillis

Zaterdag 28-11: Levensbeschouwelijk onderwijs in België

Uitdagingen 50 jaar na de schoolpactwet

10.15 – 10.45: **“De juridische machine in werking” (Historische achtergrond, cijfers en feiten) A.Overbeeke**

10.45 – 11.00: **Levensbeschouwelijk onderwijs in de praktijk** *K. Heremans* (directie KA Antwerpen)
11.30 – 12.00: **Het katholieke godsdienstonderwijs in Vlaanderen** *D. Pollefeyt* (KUL)
12.00 – 12.30: **Niet-confessionele zedenleer in Vlaanderen** *E. Borms* (Inspecteur – adviseur niet-confessionele zedenleer)
14.00 – 14.25: **Over de (on)wenselijkheid van een inclusief pluralistisch vak?** *P. Loobuyck* (UA) – *L. Franken*
14.25 – 14.50: **Een neutraal levensbeschouwelijk vak als restvak?** *R. Verstegen* (emeritus KUL)
H. De Dijn (emeritus KUL), *F. Mortier* (UG), *M. Van Hecke* (directeurgeneraal VSKO), *R. Verdyck* (afgevaardigd bestuurder GO!)
15.50-16.15: **Slottoespraak (?) Minister van Onderwijs**
Universiteit Antwerpen – University of Antwerp Stadscampus – City Campus
<http://www.ua.ac.be/pietergillis>

Weet-je

Ramadanactie 2009 van Kerkwerk Multicultureel Samenleven

Op 20 september viert de moslimsgemeenschap het einde van de ramadanmaand. Het einde van de ramadan wordt gevierd met het Suikerfeest. De vreugde en het gevoel van samenhang zijn op deze eerste dag na het vasten heel uitbundig. Ook u kunt de moslims in uw buurt gelukwensen bij die gelegenheid. Kerkwerk Multicultureel Samenleven stelt in samenwerking met El Kalima een artistieke wenskaart met gelukwensen ter beschikking aan 0,30 euro per stuk. De binnenzijde bevat een wens aan moslims in het Nederlands, Frans, Engels, Duits, Turks en Arabisch. Daarnaast is er ook vrije ruimte voorzien voor een eigen boodschap of wens. De kaarten kunnen met dit formulier besteld worden bij KMS - Kerkwerk Multicultureel Samenleven, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel (tel 02 502 11 28, of via mail).

Oproep: roep op!

De stuurgroep godsdienst wil de godsdienstleerkracht telkens weer motiveren en inspireren via een verrijkend nascholingsaanbod. Deze groep komt enkele keren per jaar samen om te overleggen rond nascholingsaanbod en de organisatie van dit aanbod. Nieuw jong bloed is welkom. Een reactie naar de voorzitter of de inspectie-begeleiding zullen we in dank aan nemen. Je kunt suggesties doen, je kunt je als kandidaat opgeven om lid te worden van de stuurgroep.

Pluim

Joost Vandendriessche heeft halftijds jaren naeen van harte en met veel bravoure, maar vooral met (zelfverworven) kennis van zaken de nascholing rond internet en godsdienst getrokken in gans Vlaanderen. Honderden leerkrachten heeft hij de weg gewezen naar de mogelijkheden van internet voor leerkracht

en leergroep. Hij heeft THOMAS mee bekend gemaakt in alle Vlaamse bisdommen. 's Morgens

in Bree, 's middags in Antwerpen, 's avonds in Torhout ... niets was hem te veel. Hij was niet alleen nascholer, hij was ook aanbrenger van heel wat inhoud.

Een auto stuk, een file meer of minder, een foute afspraak Nooit hebben we hem horen klagen (en we hopen dat zijn huisgenoten niet de dupe waren ☺) .

Op vragen van de inspectie-begeleiding of directies ging hij graag in.

De koepel van het katholiek onderwijs die het project organiseerde had in Joost een enthousiaste en correcte medewerker. Hij scoorde – dat bleek uit die altijd weer vervelende evaluaties op het einde van een reeks – zeer hoog als persoon en als lesgever ... de koepel investeert nu in andere projecten. Joost keert dus terug naar een lesopdracht ... we danken het VSKO voor de jarenlange financiering van dit project. We danken Joost voor Joost.

Proost!

Je kunt dit en vorige nummers van GO-AL ook downloaden via <http://www.dpbrugge.be/rkgodsdienst/nieuwsbrief.htm>